

Tillsammans i coronakrisen

Mars–augusti 2020

INNEHÅLL

03

Hjälp till riskgrupper

04

Distribution av utrustning

05

Psykosocialt stöd
och hjälp

07

Information och
trygga möten

08

Nya vägar
genom krisen

Exempel på coronarelaterad verksamhet

- > Informationsspridning om coronaviruset
- > Krisstöd/samtalsstöd/psykologisk första hjälpen
- > Mat- och medicindistribution
- > Utfört andra ärenden åt isolerade
 - > Tillverkat skyddsutrustning
- > Samordnat frivilliga till annan aktör

En kraft att räkna med

197
kommuner där Röda Korset bedrivit coronainsatser

189 697
tillfällen där någon i behov av hjälp fått stöd av Röda Korset

I mars 2020 förändrades vardagen, från den ena dagen till den andra. Det nya coronaviruset som hade börjat spridas runt om i världen hade nu även drabbat Sverige.

Det som skiljer coronapandemin från tidigare kriser i Sverige är att hela samhället påverkades. Många människor tvingades till isolering, många blev arbetslösa och fick ekonomiska bekymmer som följd. Samtidigt som behovet av hjälp växte gjorde de nya omständigheterna det svårt för oss på Svenska Röda Korset att bedriva våra verksamheter som vi vanligtvis gör. Vi fick ställa om stora delar av våra verksamheter och även starta nya verksamheter för att möta de växande behoven.

RÖDA KORSETS FÖRMÅGA att ställa om i kris kombinerat med vår starka lokala närvaro runt om i landet gjorde att vi kunde agera snabbt. Våra föreningars förankring i sina respektive lokalsamhällen gör att de har god förståelse för hur behoven ser ut, och vilka grupper som behöver stöd. Etablerade nätverk lokalt och nationellt gjorde det möjligt att i samverkan med andra aktörer möta dessa behov. I början låg stort fokus på att nå ut med livsviktig

information, men ju längre tid som gick ökade behoven för samtal, social samvaro och aktiviteter.

MÄNNISKOR RUNT OM i Sverige har engagerat sig på olika sätt för att hjälpa sina medmänniskor. Det har skett en tillströmning av nya volontärer som vill hjälpa till och även företagsvolontärer har bistått runt om i landet. I den här rapporten beskriver vi några av våra nationella insatser under coronakrisens sex första månader. Insatser som visar att vi är en kraft att räkna med såväl i vardagen som i krisen. ○

MARTIN ÄRNLÖV
Generalsekreterare
Svenska Röda Korset

MARGARETA WAHLSTRÖM
Ordförande
Svenska Röda Korset

Svenska Röda Korset
Tillsammans i coronakrisen

Projektledare: Isabell Sundman
Produktion: OTW
Omslagsbild: Pavel Koubek
Foto: Christian Mård, Pavel Koubek, Anna Bergén, Andreas Hillergren, Marie Sparréus, Satu Knape, Jonas Ljungdahl, Donald Boström, Linnea Colliander Celik

Svenska Röda Korset
Hornsgatan 54
Box 17563
118 21 Stockholm
Tel: 08 452 56 00
info@redcross.se
www.redcross.se

→ I Skellefteå tar Karin Hamrén emot en matkasse från Röda Korsets volontär Emma Israelsson.

Hjälp till riskgrupper

Runt om i landet har Röda Korset mobiliserat sina lokalföreningar för att hjälpa äldre och andra riskgrupper.

Folkhälsomyndighetens rekommendation att personer över 70 år och andra riskgrupper skulle begränsa kontakten med andra gjorde att många behövde hjälp med matinköp och andra tjänster för att klara sin vardag.

I MARS KOM Röda Korset, tillsammans med fyra andra av Sveriges största civilsamhällsorganisationer, överens med Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) och Sveriges kommuner om att leverera mat och mediciner till riskgrupper. De personer

som varit i behov av stöd har anmält sig till sin kommun som kanaliserat till frivilligorganisationerna, som i sin tur samordnat lokala volontärer att utföra uppdraget. Röda Korset har koordinerat modellen nationellt. På lokal nivå har uppdragen utförts av volontärer från en organisation eller församling i överenskommelsen. Vilken organisation som utfört uppgifterna i en specifik kommun har bedömts utifrån kapacitet på plats. Tusentals ideellt engagerade har tagit sig an utmaningen tillsammans. Även företag har stöttat genom att dela ut mat och medicin till isolerade riskgrupper samt bidragit med bilar som underlättat distributionen. ○

100

kommuner där Röda Korset i samarbete med andra organisationer och företag har levererat mat och mediciner

18 456

mat- och medicinleveranser har genomförts till riskgrupper

Distribution av utrustning

Röda Korset har tillsammans med sina beredskapspartners levererat skyddsutrustning.

Socialstyrelsen har vid behov stöttat regionerna och kommunerna för att säkra tillgången till skyddsutrustning och annat sjukvårdsmaterial. Röda Korset fick under våren i uppdrag av Socialstyrelsen att samordna donationer och gåvor som företag och organisationer ville skänka till vården.

Röda Korset samverkar med företag, så kallade beredskapspartners, som stöttar under större krisinsatser. Under coronapandemin har det rört sig om distribution av bland annat skyddsutrustning och handsprit samt transporter ut i regionerna. Röda Korset har även tagit hand om volontärer som anmält sig till Socialstyrelsen och sett till att personer utan sjukvårdsbakgrund fått lämpliga uppdrag. ○

4,5

miljoner kronor var värdet av de produkter Röda Korset har förmedlat på uppdrag av Socialstyrelsen

60

företagsdonationer

38

förmedlade leveranser av material

→ Katarina Löwenbrink levererar 100 skyddsvisir till ambulanspersonal. Sedan coronakrisen bröt ut har Röda Korset i Lindesberg tillverkat över 2 600 stycken.

→ Röda Korsets stödtelefonen upprättades för att främja lugn och hopp under coronapandemin.

Psykosocialt stöd och hjälp

För att möta det ökade behovet av information och psykosocialt stöd har Röda Korset stärkt sin närvaro och tillgänglighet.

1 600

personer ringde stödtelefonen för psykosocialt stöd och information

45

volontärer bemannade telefonen fem dagar i veckan och gav sammanlagt 400 timmar samtalsstöd

3 605

möten ägde rum mellan Rödakorsvårdar och patienter/anhöriga vid sjukhusen i Göteborg, Lund, Malmö, Helsingborg, Växjö och Örebro

Vårdförmedling och behandlingscenter

På Röda Korsets behandlingscenter för krigsskadade och torterade har det pågått ett intensivt arbete att ställa om till en mer digital verksamhet. Behandlingscentren har noterat en stor skillnad i patienternas mående under denna period, där många känt rädsla och oro.

I mars ökade antalet samtal till vårdförmedlingens rådgivningstelefon med 75 procent jämfört med samma period förra året. Nya patientgrupper sökte sig hit, bland annat personer med vårdbehov som inte kunde återvända hem på grund av stängda gränser. För att möta det ökade behovet har vårdförmedlingen utökat sina telefontider.

Stödtelefon

I pandemins upptakt såg Röda Korset ett behov av att finnas tillgänglig för människor som var oroliga och behövde stöd. En stödtelefon upprättades och många volontärer ställde snabbt om från sina ordinarie uppdrag för att främja lugn,

→ Rödakorsvårdarna vid sjukhusen i Göteborg, Lund, Malmö, Helsingborg, Växjö och Örebro ger stöd och informerar om coronaviruset.

→ På Röda Korsets behandlingscenter för krigsskadade och torterade har andelen oroliga patienter ökat.

trygghet, samhörighet, tillit och hopp genom telefonen. Alla som svarar i stödtelefonen är utbildade i psykologisk första hjälpen och vana att möta människor i utsatta situationer. Syftet har inte varit att göra medicinska bedömningar – den typen av samtal hänvisas vidare till exempelvis 1177 Vårdguiden.

Till en början handlade samtalen ofta om oro, smittspridning och att hitta rätt i ett samhälle i förvandling. Allt eftersom har samtalen mer kommit att beröra ensamhet, relationsproblem eller ilska och funderingar kring framtiden. Gemensamt för alla som ringer är behovet av att ha någon som lyssnar. Människor mår ofta bättre av att få prata om sin situation med andra.

Under sommaren pulicerades även information på rodakorset.se med tips och råd kring oro och stress.

Röda Korset förbereder sig även för att hantera de långsiktiga konsekvenserna. Erfarenheter från tidigare kriser har visat att effekterna kan släpa efter under en längre period.

Sjukhus

Röda Korset har i vanliga fall volontärer närvarande vid ett sextiotal sjukhus runt om i landet. De nya riktlinjerna gjorde att verksamheten fick flyttas från sjukhusens lokaler till entréerna. På flera platser skänkte även företag tält som Röda Korset bemannat för att bland annat kunna informera besökarna om coronaviruset på flera olika språk och hjälpa dem vidare. ○

Information och trygga möten

Röda Korset har aktivt arbetat med att sprida korrekt information om viruset till utlandsfödda och utsatta grupper.

I början av coronakrisen fanns ett stort behov av att snabbt nå ut med information om nya riktlinjer och rekommendationer för att minska spridningen av viruset i samhället. På flera ställen i landet har Röda

Korset bedrivit informationskampanjer i sociala medier, tidningar, på anslagstavlor, torg och andra stora kampanjtor. Eftersom myndigheternas presskonferenser endast sändes på svenska har flerspråkiga volontärer hjälpt till att översätta viktig information.

I ett tält i Lindängens centrum i södra Malmö var Röda Korset, tillsammans med andra organisationer, på plats under våren för att informera om hur man kan undvika att bli smittad av coronaviruset. Många boende i området har sitt ursprung i andra länder och fick information

från dessa länder som inte alltid gick i linje med svenska myndigheters råd.

I SOCIOEKONOMISKT UTSATTA områden där trångboddhet och generationsboenden är vanligt kan det vara svårt att ha sociala kontakter på ett tryggt sätt. I Tynnered i Göteborg startade Röda Korset en mobil mötesplats där volontärer varit på plats två dagar i veckan för att sprida information om coronaviruset och ge samtalsstöd. Den mobila mötesplatsen, i form av en lådcykel, gjorde det möjligt för människor som upplevde ökad isolering och oro att mötas utomhus. I lådcykeln fanns leksaker för barnen och pallar att sitta på i parker, på torg och gårdar. Volontärerna kunde på detta sätt stimulera till lek och samtal utifrån rådande rekommendationer om social distansering. Behov som kommit upp under samtalen har Röda Korset sedan kunna använda för att påverka beslutsfattare att fatta beslut som lindrar människors utsatthet. ○

2,8

miljoner visningar av Röda Korsets inlägg på Facebook om svenska coronainsatser

200 000

visningar på rodakorset.se av innehåll relaterat till corona

8 540

personer nåddes genom 16 insatser i 11 socioekonomiskt utsatta områden

→ I Skäggetorps centrum i Linköping, informerar Mohamud Adam och Havagul Ahmedi om coronaviruset på en mängd olika språk.

Nya vägar genom krisen

Röda Korset hittade nya lösningar för att möta de växande behoven.

Coronapandemin har inneburit att hela samhället behövt anpassa sig till nya omständigheter – samtidigt som det funnits en stor oro för framtiden. I takt med att behoven för stöd växte behövde Röda Korset hitta nya lösningar för att möta dem.

Mer än var tredje av Röda Korsets föreningar har ställt om under pandemin. De har ställt om delar av sina verksamheter eller startat nya verk-

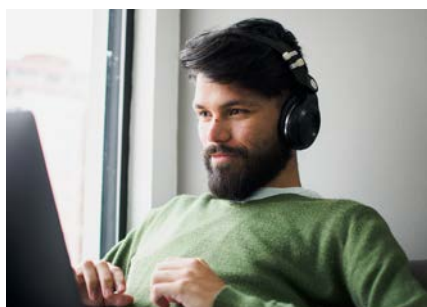
samheter för att bättre kunna bidra. Volontärer som brukade besöka ensamma äldre i deras hem ringde nu upp dem i stället. Läxhjälp fick bedrivas digitalt. En del second hand-butiker har kompletterat med försäljning online och språkkaféer har gjorts om till språkpromenader. Matkassar och medicin har distribuerats till isolerade. Skyddsvisir har tillverkats och levererats till vården. Tillsammans hittade Röda Korset styrkan att möta de behov som redan fanns och de som uppstod längs vägen. ○

Exempel på omställda lokala verksamheter

- > Anhörigstöd via telefon
- > Språkträning digitalt och via telefon eller promenader utomhus
- > Stöd till äldre och isolerade: telefonsamtal, promenader, fika utomhus, lämnat blommor till äldreboenden

Exempel på nystartade lokala verksamheter

- > Mat- och medicindistribution till riskgrupper
- > Andra ärenden åt isolerade
- > Tillverkning av skyddsutrustning
- > Information om coronaviruset
- > Krisstöd/samtalsstöd/psykologisk första hjälpen till personer som önskat prata om rådande situation samt till riskgrupper och isolerade
- > Samordning av volontärer till annan aktör

Prata svenska online

En verksamhet som startade till följd av pandemin är Prata svenska online – som ett alternativ till Språkkaféer och Träna svenska/Språkverkstad. Här erbjuds nybörjar-, fortsättnings- och avancerade kurser. Projektet är en samverkan mellan lokalföreningar i region Stockholm och verksamheten Prata svenska online. Den digitala satsningen kommer att utvärderas för att eventuellt bli ett komplement till den ordinarie verksamheten även efter pandemin.

→ Camilla Ejlertsson-Månsson serverar en av många kunder på drive in-kaféet i Växjö.

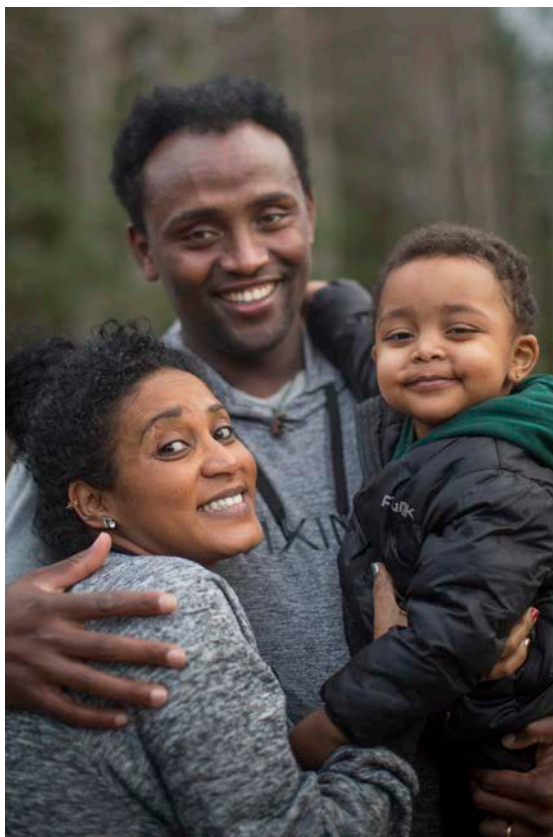
Drive in-kafé

På Röda Korset i Växjö tappade butiken och fiket väldigt många kunder i början av pandemin. Som på många andra ställen vägade inte kunderna besöka lokalen. För att lösa problemet testades en drive-in lösning, efter godkännande av kommunens Miljö- och hälsoskyddsnämnd. Initiativet var mycket uppskattat bland kunderna som nu tryggt kunde köpa sin favoritfika igen. Kunderna kom med bil, moped, cykel eller gåendes, och många stannade för att prata lite.

Läxhjälp

I Spångas lokalförening blev läxhjälpen, som vanligtvis bedrivs på bibliotek, digital. Från början erbjöds läxhjälp endast för högstadi- och gymnasieelever men efter ett tag inkluderades även yngre. Digitaliseringen av läxhjälpen fungerade bra och kan komma att fortsätta även efter coronakrisen, som ett komplement till den vanliga verksamheten. Genom digitaliseringen har även elever som inte kommer till biblioteket i vanliga fall fått möjlighet till hjälp.

→ Tedros Leggse och Merhawit Yohanns kommer från Eritrea och återförenades i Östersund. Tillsammans har de sonen Hiyab och en dotter har nu också fötts.

Folkrätt och skydd

I en tid när allt fler länder stänger sina gränser står Röda Korset fortsatt upp för viktiga värden, nationellt och globalt. Röda Korset fortsätter att arbeta med frågor kring familjeåterförening, frihetsberövades rättigheter och asylfrågor. Under pandemin skalades rådgivning upp och arbetssättet anpassades till att bli mer digitalt, med digital migrationsrådgivning och digitala möten inom efterforskning och familjeåterförening.

Second hand

När kunderna blev färre och intäkterna minskade tog några av Röda Korsets second hand-butiker klivet ut på nätet för att öka försäljningen. Ett fyrtiotal av nästan 300 second hand-butiker finns nu på Tradera och tanken är att det ska bli fler. Genom näthandeln nås en större kundgrupp och försäljningstiden har blivit kortare. Den digitala försäljningen kommer troligtvis fungera som ett komplement till försäljningen i butik även efter pandemin.

Röda Korsets Ungdomsförbund

Röda Korsets Ungdomsförbund såg redan i mars en ökad efterfrågan på de digitala verksamheterna Jourhavande Kompis och Läxhjälp. För att möta det ökade behovet förlängdes öppettiderna och fler volontärer rekryterades. Det märktes en utbredd underliggande oro bland barn och unga. Det kunde bero på att en förälder förlorat sitt jobb, att det varit svårt med distansundervisning eller att deras planer inför våren plötsligt blev inställda. Några kompisgrupper, där volontärer anordnar aktiviteter ihop med unga ensamkommande, började med digitala träffar eller träffar utomhus.

**Tillsammans
gör vi skillnad.**

www.rodakorset.se

Svenska Röda Korset

90 SVENSK
KONTO INSAMLINGS
KONTROLL